

Van radio tot twitter

Moderne media en de kerk

Beroepscode

Ongeveer 10 jaar geleden is de beroepscode voor leden van de VPW ingesteld. Hierin gingen andere beroepsgroepen als accountants, artsen, psychotherapeuten en dergelijke ons voor. De VPW zette vanaf die periode in op een professionaliseringsagenda. Hierin past ook het beroepsprofiel en de nadruk op na- en bijscholing. Een beroepscode is meer dan ooit relevant voor de uitoefening van het pastoraat, zoals de afgelopen jaren maar al te duidelijk is geworden. Als ik je zou vragen of je weet wat er in de beroepscode staat, zal het antwoord waarschijnlijk ontkennend zijn, maar als je de beroepscode leest zal je hem (als het goed is) zonder meer kunnen onderschrijven.

Ook onze zusterorganisatie, de predikantenbond, werkt al geruime tijd aan een beroepscode die echter nog niet is aangenomen door de synode van de Protestantse Kerken in Nederland. Die beroepscode telde al 55 punten, die de synode echter nog niet concreet genoeg vindt. Er moet “meer aansluiting gezocht moet worden bij bestaande regels en voorschriften die al in de kerkorde staan.” De VPW kiest echter voor zelfregulering, zoals bij veel andere beroepsverenigingen en niet voor regulering van boven af. Na 10 jaar hebben we de beroepscode nog eens tegen het licht gehouden. We hebben vooral gesnoeid in lengte en overlap met het beroepsprofiel. Er is overlegd met het dagelijkse en het algemeen bestuur en er is advies gevraagd aan (kerk)juristen en de leden van het tuchtcollege. Het tuchtcollege is echter in die 10 jaar nog nooit een casus voorgelegd. De algemene ledenvergadering op 9 juni heeft de beroepscode goedgekeurd.

Niels Morpey, voorzitter

COLOFON • VPWinfo.nl is het kwartaalblad van VPW Nederland, Beroepsvereniging van r.-k. pastores. ISSN 1574-9916. Nr. 2, juli 2011.

VPWinfo.nl

• *Redactie VPWinfo.nl*
Marije Bijleveld, Jan Franken (hoofdredacteur), Dorenda Gies, Jan Houben, Lidwien Meijer, Jeroen van Lente (ontwerper).
• *Redactiesecretaris*
Marije Bijleveld, Postduifstraat 7, 6227 AZ Maastricht, T 043 - 361 89 03, rijveld@gmail.com
• *Secretariaat*
Palestrinastraat 1b, 3533 EH Utrecht, T 030 - 293 33 15, E info@vpwinfo.nl I www.vpwinfo.nl

• *Grafisch ontwerp*
Jeroen van Lente Grafisch ontwerper, Tielekeshoeven 32, 5242 KB Rosmalen, T 06 28 15 20 30, E jeroenvanlente@xs4all.nl
Bezoadres: Pastoor Hordijkstraat 5, Rosmalen.
Foto's door de auteurs aangeleverd: pagina 2, 3, 4, 6, 8, 10, 12, 15, 21 en 24.
• *Druk*
Drukkerij BiblovanGerwen, Den Bosch.

Contributie

De contributie bedraagt € 200,-. Aspirant-leden (studenten) betalen minimaal € 15,-. Sommigen, onder wie emeriti, parttimers met een arbeidsovereenkomst van 50% of minder en zij die lid zijn van een andere vakbond, kunnen gebruik maken van het gereduceerd tarief van

€ 70,-. De penningmeester verzoekt hen de volledige contributie te betalen of anders een hogere bijdrage. Over te maken op postbanknummer 303 72 79 t.n.v. VPW Nederland inz. Contributie m.v.v. naam en woonplaats.

Organisatie

VPW Nederland

• *Secretariaat VPW Nederland*
J. Franken (beleidsmedewerker)
L. Westerveld (secretaresse)
Palestrinastraat 1b, 3533 EH Utrecht, T 030 - 293 33 15.
• *Dagelijks bestuur*
N.H.F. Morpey, Beatrijpspad 24, 3813 DM Amersfoort, 06 19 87 64 76,
H.J.M. v.d. Bunt-Koster, Nijverheidsstraat 22 7621 TM Borne, 074 - 266 68 36,
M.D. Dijkman, Kerkstraat 19, 6941 AC Didam, 0316 - 295 606,
P. Gabriël, Zwolse Anjer 8, 2631 SR Nootdorp, 015 - 310 89 36.

• *Bestuur*
H.J.M. v.d. Bunt-Koster, C. Bouma, M. Corvers, A. van Dijk, M.D. Dijkman, E.J. van Dijk, C. Epskamp, P. Gabriël, C. Laliou, J. Langelaan, M. Th. v.d. Loo, L. Mesman, N. Morpey, W. Paassen, J. van Rooij, J. Siemons, J. Verbruggen.
• *Financiële administratie*
H. Kroon.
• *Landelijke Commissie Rechtspositie (LKR)*
J. Deckers, S. Draisma, J. Franken, L. Geurts, H. Hudepohl, A. Kuin, J. Mersel, T. van de Rijken, wko, P. van Schagen.
• *Tuchtcollege*
W. Blezer-van der Walle, R.J. Bunnik (secr), R.G.W. Huysmans, A.P.H. Meijers (vz), J.W. Nibbelke, K.W. Walf.
• *Website*
P. Gabriël, webmaster.

VPW's

VPW Den Bosch
• *Secretariaat VPW Nederland*
Palestrinastraat 1b, 3533 EH Utrecht, 030 - 293 33 15, denbosch@vpwinfo.nl.
• *Bestuur*
J. Beekers, J. Rens, J. van Rooij, J. Siemons.
• *Werkgroep Arbeidsverhoudingen*
J. Deckers, Sophiastraat 1, 5671 XJ Nuenen, T 040 - 2831210.
VPW Breda
• *Secretariaat*
F.M. Vermeulen, Florahove 24, 4702 EZ Roosendaal, 0165 - 53 45 06, breda@vpwinfo.nl
• *Werkgroep Arbeidsverhoudingen*
F.M. Vermeulen, Florahove 24, 4702 EZ Roosendaal, 0165 - 53 45 06.
VPW Groningen-Leeuwarden
• *Secretariaat*
J.M.A. Langelaan, Boerschaplanaan 41, 7824 NA Emmen, groningen-leeuwarden@vpwinfo.nl.
• *Werkgroep Arbeidsverhoudingen*
W. van Harmelen, p/a Adm. Helfrichstraat 74, 9801 GJ Zuidhorn, T 058 - 266 03 01.

VPW Haarlem

• *Secretariaat*
J.C.J. Verbruggen, Meerkoet 6, 1745 HJ Spanbroek, 0226 - 351 951, haarlem@vpwinfo.nl.
• *Werkgroep Arbeidsverhoudingen*
M. Bruijns, Snuiverstraat 2, 1561 HD Krommenie, 075 - 628 12 08.

VPW Limburg

• *Secretariaat*
A.H.H. van Dijk, Kon. Julianastraat 14, 6585 XR Mook, 024 - 366 10 20, toonvandijk@planet.nl
VPW Rotterdam
• *Secretariaat*
H.J.T. Dam, Parallelweg 5, 2951 BS Alblasserdam, rotterdam@vpwinfo.nl.
• *Commissie Arbeidsverhoudingen*
P. van Schagen, Sterzegge 5, 2318 ZG Leiden, 010 - 418 10 41.

VPW Utrecht

• *Secretariaat*
Chr. Kantoci-Janssen, Bussloselaan 17-A, Bussloo-Voorst, 0571-261914, utrecht@vpwinfo.nl
• *Commissie Rechtspositie*
L. Geurts, Lorentzstraat 9, 7316 GJ Apeldoorn, 055 - 521 94 24.

INHOUD

‘Vroeger was alles beter’, maar lang niet altijd! Neem nu de nieuwe mogelijkheden van communicatie. Zeker, het heeft zijn charme om een brief te krijgen, het kerkenblad uit de wikkel te halen of een folder over een kerkelijk evenement in de brievenbus te vinden. Maar er kan sneller gecommuniceerd worden en, wat niet onbelangrijk is in de huidige tijd van bezuinigingen, goedkoper. Bovendien zijn er nu veel meer mogelijkheden om mensen te bereiken. De bemensing in de parochies loopt terug en ook daarom kunnen moderne media een uitkomst bieden. Alleen is het wel zaak om goed te overwegen welk medium men wil gebruiken en waarvoor. Ook is belangrijk om te weten waar op gelet moet worden. Het gevaar van verkeerde toepassing ligt al gauw op de loer en dan schiet het zijn doel voorbij.

In vijf bijdragen worden de mogelijkheden van radio tot Twitter uiteengezet. Een zeker heimwee klinkt uit die van Peter Denneman naar de tijd waarin het radio- en televisiepastoraat een grote bloei beleefde. Door een goede aanpak kon je echt bij mensen binnenkomen. Dat lukt ook via e-mailberichtjes, zoals Wies Sarot uitlegt, al vergt het wel een gedegen voorbereiding om parochianen te kunnen bereiken. Daarnaast kan e-mail ook concrete doelen dienen: Hans Boerkamp vertelt het succesverhaal van de Gideonsbende. De valkuil van internet wordt uit de doeken gedaan door Frank Bosman, maar hij geeft ook aan hoe je die kunt vermijden. Tot slot belicht Eric van den Berg hoe je digitaal barmhartigheid in praktijk kunt brengen.

DE PRAKTIJK

4 Pastoraat op radio en televisie

Interview met Peter Denneman

6 Een Bende via de mail

Hans Boerkamp

10 Eerst de computer, dan het ontbijt

Wies Sarot

12 Digitale werken van barmhartigheid

Eric van den Berg

14 De nieuwe online-houding

Frank G. Bosman

18 Aanbod scholing en vorming inzake Geestelijk Leiderschap

Een overzicht van het aanbod inzake geestelijk leiderschap in het komende seizoen. Het aanbod loopt uiteen van een cursus voor enkele dagen tot een twee- of driejarige opleiding. Tijd om te besluiten en je ergens voor in te schrijven?.

Nico Bulter

DE RUBRIEKEN

8 Gelezen

Op zoek naar gemeenschap in een godvergeten tijd

Piet van Hooijdonk

9 Pastor en internet

Je wordt ouder papa

Op zoek naar inspiratiebronnen op het wereldwijde web

Matthé Bruijns

16 Nieuws uit de VPW-en

Jan Franken

23 Onze rechtspositie

Jan Franken

24 Rob Lijesen

Gevloekte woorden!

Pastoraat op radio en televisie

door Jan Franken

In de abdij van Egmond spreek ik met voormalig mediapastor Peter Denneman, montfortaan. Je zou hem de pastor van de traditionele sociale media kunnen noemen. Als hij begint over de eucharistieviering op zondag of de multimediale projecten dan beginnen zijn ogen te twinkelen. Ook in dit gesprek zie je hoe makkelijk het hem lukt bij mensen binnen te komen.

Wil je iets vertellen over je ervaringen binnen het mediapastoraat met radio, televisie en internet? Wat zijn grote verschillen tussen deze vormen en waar liggen voor kerken kansen en bedreigingen?

“Samen met Joke Litjens, Adri Verweij (later opgevolgd door Ben Verberne) heb ik met radio vele jaren het wekelijks woensdagmorgenprogramma *Postbus 900* gedaan. Naar aanleiding van een maandthema, in een artikel in de KRO-gids beschreven, nodigden we mensen uit daarop schriftelijk te reageren en hun reactie te sturen naar *Postbus 900*. Uit één van de brieven kozen we een passage. In de eerste uitzending lazen we die voor, bespraken deze en eindigden met een vraag naar de luisteraar. Van half tien tot elf uur konden mensen per telefoon daarop reageren. In de tweede uitzending gaven we een samenvatting van de binnengekomen reacties en trokken daaruit een conclusie. Al die jaren heb ik gemerkt dat je met radio heel interactief bezig kunt zijn. Er waren veel huismoeders die belden en veel vaste bellers.

Een heel boeiende ervaring waren de multimediale projecten, bijvoorbeeld de serie over de mystici *Dwarsliggers in naam van God*. Per week waren er op de zondagmorgen 10 minuten over de mysticus op televisie, woensdagavond was er op de radio een uur over

dezelfde mysticus met een hoorspel. En er was de site *mystiek-mediapastoraat.nl*, die de uitzendingen ondersteunde. Vergelijkende projecten hebben we gedaan over bidden, vasten en katholiek worden. In een aantal situaties is er ook nog een boek uitgebracht.

En op televisie heb ik de verschillende vormen van het omroeppastoraat, later mediapastoraat mee vorm mogen geven. In het begin vanuit de parochie Lelystad, daarna het Cenakel in Soesterberg en nog later vanuit de basiliek in IJsselstein”.

Rondom de zondagvieringen op televisie ontstond een soort gemeenschap. Op welke wijze vond interactie plaats tussen voorgangers en gelovigen? Als je het vergelijkt met een gewone parochie hoe waardeert u deze vorm van gemeenschap dan?

“Interactie vond op verschillende manieren rondom de uitzendingen plaats. Tot een uur na de uitzending konden mensen bellen, daarnaast werd er ook veel geschreven en later ook gemaaild. Zelf heb ik mail het moeilijkst gevonden: het is zo’n rechte letter, bij telefoon hoorde ik veel meer... Bij mail mis je veel.

Vaak kwamen er reacties binnen naar aanleiding van de

Peter Denneman

66 jaar, parttime coördinator van Benedictushof, centrum voor Benedictijnse spiritualiteit van de Abdij van Egmond, geeft Geestelijke Begeleiding, verzorgt bezinningsdagen.

DE PRAKTIJK

preek, die een opstapje blijken om het over diepere zaken te hebben. Door die interactie hebben kijkers ook veel invloed gehad op de koers van het mediapastoraat, op de thema’s die behandeld werden.

Tot 2000 ging het vooral over allerlei levensvragen, zoals rondom het levenseinde, homoseksualiteit, seksueel misbruik e.d. Vanaf 2000 ging het steeds meer over de vraag: ‘Hoe kom ik in contact met God? Hoe kan ik leren mediteren?. Hoe kan ik meer structuur aan mijn leven geven, stilte inbouwen?’.

“Je kunt echt in de huiskamer binnenkomen”

Er veranderde meer, tot 2000 reageerden mensen vaak anoniem, vanaf 2000 veranderde dat, mensen wilden met naam aangesproken worden.

Televisie vraagt veel training en een aparte aanpak, maar als je dat geleerd hebt kun je ook goed de huiskamer binnenkomen. Als je goed contact hebt met de mensen voor wie je de uitzending maakt en als je vervolgens als voorganger dichtbij mensen blijft dan word je hun pastor. Veel reacties bevestigden dat. Menige kijker, door ouderdom of ziekte minder mobiel geworden, is heel intensief de televisie-vieringen gaan volgen. Van ‘televisie-kijker’ werden zij ‘televisie-parochiaan’. Meer dan in eigen parochiekerk voelden zij zich aangesproken. Daarbij komt nog dat velen vanwege hun slechte gehoor in veel kerken heel weinig van het gesproken woord meekrijgen”.

Peter geeft aan dat hij gelooft dat je via media, via televisie een gemeenschap kunt vormen en dat je dan ook echt eucharistie kunt vieren. Het ligt er erg aan hoe mensen in de huiskamer erbij betrokken zijn. Hij kent verhalen van mensen die samen bij de televisie zaten,

kaars aan en die helemaal in het gebeuren opgingen. Het was hun zondagmorgenviering, waarvoor de telefoon uitgeschakeld werd en kinderen gevraagd pas na elf uur te komen.

“Tussen gelovige luisteraars onderling was er ook wel contact over de uitzending en werd er ook wel over de preek, lied, gebed of een ander onderdeel van de viering gesproken. Ik vind het nog altijd jammer dat het nooit van een community dag gekomen is, dat had ik zeker wel gewild”.

Als het gaat om de kansen en de bedreigingen?

“Belangrijk is bij elk medium dat je goed de mogelijkheden en onmogelijkheden weet. Bij televisie kun je, als het samenspel met de camera goed is, de mensen echt bereiken. Je kunt binnen komen, de mensen ten diepste aanspreken. Ziekenhuispastores, wier vieringen vaak uitgezonden worden, zouden met een goede training op dat gebied de effecten van hun werk sterk kunnen verbeteren.

Bij de radio heb ik me altijd voorgehouden dat je het klein moet houden, doe alsof je samen in een tent zit”.

Heb je ervaring met nieuwe sociale media, zo ja welke en wat kunnen we er mee als het gaat om geloof en gemeenschapsopbouw?

“Behalve met de mail doe ik daar niet aan. Ik heb bewondering voor jongeren die van alles tegelijk kunnen. Het belang én zeggingskracht van het beeld is sterk toegenomen, je kunt tegenwoordig zoveel makkelijker met beelden werken en dat geeft heel veel meer mogelijkheden”.

Een Bende via de mail

In 2005 is de Gideonsbende opgericht. In 2006 was de Gideonsbende een van de vijf genomineerden voor de voor de Ab Harrewijn prijs en in 2007 was de Gideonsbende een van de genomineerden voor de Alphons Ariënsprijs. Wat is de kracht van deze ‘bende’?

De nominaties werden toegekend vanwege het vernieuwende élan, doordat het aansluit bij nieuwe vormen van vrijwillige inzet en omdat de Bende zich beweegt op het gebied van kerk en samenleving. Bovendien werd met bewondering gesproken over de eenvoud en de effectiviteit van het model. Inmiddels zijn naar het model in Maarssenbroek overal in het land Gideonsbendes opgericht. Ze functioneren onafhankelijk van elkaar. Er bestaat geen netwerk van Gideonsbendes hoewel sommige Bendes wel op de hoogte zijn van elkaars activiteiten.

Doelstellingen Op de flyer die overal verspreid wordt staat:

- De Gideonsbende is een initiatief van de R.K. Verrijzenisgemeenschap uit Maarssenbroek in oecumenisch verband.
- De leden van de Bende zijn via de mail met elkaar verbonden.
- De Bende komt in actie:
 - Bij belangrijke gebeurtenissen
 - Als mensen in nood verkeren
 - Als bezinning gevraagd wordt.
- Iedere maand wordt een spiritueel verhaal via de mail verspreid.
- De Bende werkt met een jaarthema.

Ontstaansgeschiedenis Tijdens een bezinningsdag in de Verrijzenisgemeenschap in Maarssenbroek vroeg ie-

mand: “Hoe bereiken we elkaar als er iets ergs gebeurt?” Er werden voorbeelden aangehaald hoe belangrijk het is dat we elkaar snel kunnen bereiken. Aanslagen werden genoemd, maar ook directe nood van mensen of een berichtje als iemand is overleden. Iemand zei: “Kunnen we niet een soort Gideonsbende oprichten, een groep van mensen die via de mail met elkaar verbonden is en die direct bereikbaar en beschikbaar is om in actie te komen?” Met deze hartenwens was de Gideonsbende geboren. Eén van initiatiefnemers van de bezinningsdag riep een paar weken later een aantal mensen bij elkaar om te kijken hoe het idee kon worden uitgewerkt. Leden van de initiatiefgroep vormden in een latere fase de kerngroep van de Bende.

Start van de Gideonsbende De werkgroep besloot om de Gideonsbende te starten met een viering.

Doel van de viering was om het verhaal van Gideon (Rechters 6) bekend te maken en om leden te werven. De viering was een groot succes en na afloop werden er flyers uitgereikt waarop de doelstellingen stonden en wat mensen moesten doen om zich aan te melden. Lid worden kon en kan via een mailtje naar de

Hans Boerkamp

Werkte 25 jaar als pastoraal werker in het parochiepastoraat. Werkte 10 jaar in het dekenaat Utrecht als dienstverlener Kerkopbouw. Hij is nu met pensioen.

DE PRAKTIJK

Gideonsbende. Lid zijn betekent dat je alle mails ontvangt en van alle acties op de hoogte wordt gehouden. Als je lid bent hoef je niet met een actie mee te doen, alleen als je tijd en gelegenheid hebt en als de actie past binnen je aandachtsveld. Iedereen blijft lid tot wederopzegging.

Het geheim Niemand weet uit hoeveel leden de Bende bestaat. Als de Bende in actie komt of protest aantekent is een van de eerste vragen: uit hoeveel leden bestaat de Bende? Het antwoord is: Dat weet niemand, alleen degene die het bestand bijhoudt. Driehonderd is voor ons een magisch aantal want Gideon wist met driehonderd gemotiveerde mensen de vijand te verslaan. Bovendien werken we met verschillende kerken samen en streven we naar een landelijke dekking”.

Met deze antwoorden geven we aan dat niet het aantal het belangrijkste is, maar de kracht van het argument. De spiritualiteit van Gideon (Rechters 6) speelt hierin door. Het geheim houden van het aantal leden heeft een groot effect op het serieus genomen worden door degenen die uitgedaagd worden.

Hoe werkt de Gideonsbende? De Gideonsbende werkt met een jaarthema. Voor komend jaar is het thema: *Doe ik er toe?* In de kerngroep wordt het thema vastgesteld. Het thema werd tijdens een sobere maaltijd in de vastentijd verdiept. De Gideonsbende organiseert samen met de PKN ieder jaar een dergelijke maaltijd. Uitgenodigd worden mensen die een kerstpakket van de kerken ontvangen en verder alle belangstellenden. Het zijn indrukwekkende gesprekken die tijdens de maaltijd gehouden worden. In het plenaire gesprek kwam naar voren dat veel mensen zich een nummer voelen. Mensen die afhankelijk zijn van zorg worden binnen afgemeten tijd behandeld. Mensen in de bijstand worden afgescheept met procedures en regelgeving van bovenaf waar niemand aan-

spreekbaar op is. Mensen die in de schoonmaak werken voelen de druk van meer werk met minder mensen in vaak nog kortere tijd. De Gideonsbende heeft besloten om een interviewteam samen te stellen en in gesprek te gaan met mensen rond de vraag ‘Doe ik er toe’. Aan de hand van de gesprekken nodigen we mensen uit van politieke partijen, zorginstellingen of iemand die een inkijk kan geven wat de gevolgen zijn voor de samenleving als we zo met elkaar omgaan. Het jaarthema wordt ondersteund door vieringen en publicaties in parochiebladen en huis- aan huisbladen. Via de Gideonsmail vragen we ondersteuning en inbreng. Bij iedere actie melden zich weer nieuwe mensen als lid van de Bende.

Belangrijk is

elkaar snel te kunnen bereiken.

Eenmalige acties Soms zitten mensen in nood. Een vluchtelingengezin heeft een fiets nodig. “Wie heeft er nog één staan?” wordt via de mail gevraagd. De reactie was: Een nieuwe fiets. Iemand heeft een vraag rond jeugd en gezin, anoniem komt de vraag op de mail van de Bende, een deskundige wijst de weg. Iemand moet naar het ziekenhuis en heeft geen vervoer... “Ik ga naar een wake of een demonstratie, wie gaat er mee?” en, als ze terug zijn, wordt er verslag gedaan via de mail. Tijdens de omwenteling in Egypte werd gevraagd: “Wie kent iemand in de buurt die uit Egypte komt... misschien kun je een bloemetje brengen ter ondersteuning en meelevens?” Het werd gedaan. Met een zekere regel- Lees verder op pagina 8

maat bereiken deze vragen en suggesties de Bende. Het is een geschenk uit de hemel als je merkt dat er altijd mensen zijn die ondersteunen en helpen.

Ik heb wel eens gezegd dat de Gideonsbende het mooiste project is uit mijn pastorale loopbaan. De soms onzichtbare solidariteit, het plezier en de onbevangenheid vormen de ruggegraat. En je weet soms niet waar de Geest waait. Soms kom je een artikel of een verhaal tegen, dat via de Bende is verspreid, in een parochieblad er-

Solidariteit, plezier

en onbevangenheid

vormen de ruggegraat.

gens ver weg of soms hoor je ineens een onbekende zeggen: “Oh ben jij van de Gideonsbende” en dan blijken er allerlei lijntjes te lopen via dat onzichtbare netwerk. Het is als met een pluïsbol van een paardenbloem. Als je blaast vliegen de zaden weg en je weet niet waar ze wortel schieten. Het is een wonderlijk gebeuren.

Mocht U belangstelling hebben of ondersteuning willen bij het opzetten van een groep, mail dan naar Gideons@planet.nl

Gelezen

Een boek uit de stapel

door Piet van Hooijdonk

Op zoek naar gemeenschap in een godvergeten tijd

Jean Bastiaens en Gert van Langendonck (red.), Universitair Centrum Sint-Ignatius Antwerpen (UCSIA), 2009.

Het probleem voor de pastoraal is in Vlaanderen al niet anders dan in Nederland: ‘Hoe kan de kerk op een relevante manier aanwezig blijven in een samenleving waarin God minder en minder vanzelfsprekend wordt’. (Voorwoord). Twee Nederlandse sprekers op een Vlaams symposium: Ger Groot, filosoof/atheïst (*Waarom verdwijnt de godsdienst niet*) en André Zegveld, theologie en spiritualiteit (*Worden wat God is*). Hun tegengestelde denkwijzen moesten door pastores benut worden in hun denken over de parochie in een moderne tijd.

De atheïst Groot vind ik alleszins waard om te lezen. Hij helpt ons aan te voelen wat er in mensen omgaat die de kerk hebben verlaten. De ouderen onder ons zijn opgegroeid met de overtuiging dat het bestaan van God rationeel bewezen kan worden. Nieuw filosofisch denken neemt godsdienst allereerst waar als een menselijk verschijnsel: Godsdienst is van de aarde, zal Groot zeggen. Maar de mens kan godsdienst niet naar zijn hand zetten. Zij is een onwil-

lige realiteit die hardnekkig weigert te verdwijnen. Wij zullen godsdienst ernstig moeten nemen. Dat is niet hetzelfde als een aannemen dat God bestaat. Voor André Zegveld is God het enige en de enige die ertoe doet. Fundamenteel anders dus. Maar tegelijk ben ik verwonderd over zijn ongemeen scherpe toon, waarmee hij de vermeende oplossingen voor de kerkcrisis in Nederland van de zijde van de kerkleiding aan de kaak stelt. Hij noemt twee kernpunten:

- De nadruk op de geloofsleer als een geloof in vaststaande en onwrikbare waarheden samengevat in de catechismus van de katholieke kerk.
- De vergroting van de territoriale parochie om de personele en financiële problematiek van de kerkorganisatie te lijf te gaan.

Ik wil het lezen van deze publicatie van harte aanbevelen. Er is een drempel. Je moet de telefoon nemen en haar in Antwerpen bestellen: tel. 03-265.49.60.

Pastor en internet

Op zoek naar inspiratiebronnen op het wereldwijde web

door Matthé Bruijns

Je wordt ouder papa

Ooit moet ik gespierde vingers hebben gehad toen ik nog op een schrijfmachine, in de volksmond typemachine, mijn werkstukken voor mijn studie maakte. Onze kinderen vragen dan net als bij de draaischijftelefoon, wat is dat voor een ding? Tip voor een leuk museum: www.museumhoorn.nl en www.ambachtenmuseum.nl. Vijfentwintig jaar geleden nam ik van een collega een IBM schrijfmachine over. Het was fascinerend om te zien met wat voor snelheid het beroemde bolletje zich over het papier hamerde. Daarna kwam een schrijfmachine met een schijfje, een margrietje. Ik heb hem nog staan, soms handig voor een envelop te maken. En begin jaren '90 kocht de penningmeester voor mij de eerste pc, een AT 386 met een schijfruimte van 20 MB. Ik heb hem in een paar jaar tijd weten vol te typen. Tekstscanners waren er die tijd nog nauwelijks. Tegenwoordig is een beetje verzorgde liturgie met afbeeldingen en noten voor de muziek al zo'n 20 MB. Omdat domweg overtypen mij wat overbodig werk leek, hoewel monniken dat eeuwen lang als een hoogstand ambacht en kunstvorm hebben uitgeoefend, www.catharijnenconvent.nl en www.librije-zutphen.nl, belde ik eens met onze KBS met de vraag of de lezingen van de zondagen ook digitaal beschikbaar

waren. Een eerwaarde zuster met vriendelijke stem nam de telefoon op en zij antwoordde dat het niet was toegestaan om de tekst van de Willibrord via de computer te delen omdat de tekst van hen was. We hebben toen nog enige tijd een gesprek gevoerd over de vraag van wie de bijbel nu eigenlijk was. Volgens mij was de bijbel van God en die wilde toch dat iedereen er kennis van nam. Helaas, God had er niets mee te maken. Vervolgens voerde ik aan dat de bijbel van de kerkgemeenschap was en van alle mensen van goede wil op deze aarde. Maar helaas de bijbel bleek en bleef eigendom van de KBS. Als deze zuster nog in het hiernumaals is zou ze nu op haar laptop de laatste versie van de KBS in grote letter kunnen downloaden. Nadat ik via eigen type- en deelwerk het *Lectioarium* compleet had verscheen op www.bijbel.net met een vernieuwde startpagina het volledige *Lectioarium*. Zal ze toch met pensioen gegaan zijn? Trouwens ik merk aan onze kinderen dat ik inmiddels een redelijk gedateerde vader blijf te worden. Ik lees de krant nog in een versie die ik eerst van de deurmaat moet rapen. Ik heb een telefoontje van 5 jaar oud. Op de basisschool in de kleutergroep wordt verbaasd aan mij gevraagd: “Papa van Menno, wat is dat?” Door het draadloos netwerk in huis en de

nieuwste telefoon van onze dochter krijgen we onder het eten de laatste informatie binnen of we googelen het even. Ik ben nog groot gebracht met *Per seconde wijzer* met de legendarische uitspraak: “Dat zoeken wij op”. Met de jaarlijkse Vastenactieboekenmarkt worden vele, indertijd zeer kostbare, encyclopedieën aangeboden die vervolgens zo doorgaan naar het oud papier. De tijden veranderen snel. Onlangs verscheen het boek *Handboek kerk en internet*. Via de bijbehorende website www.handboekkerkeninternet.nl vind je veel info over nieuwe ontwikkelingen. Tegelijkertijd is het de kracht van de christelijke traditie dat je kunt zitten in een gebouw dat daar al eeuwen staat, de *Beeldenstorm* heeft meegemaakt, de *Franse Revolutie*, oorlogen, waar generaties van mensen hun leven in relatie met God hebben beleefd, een baken van rust. Maar ook deze plekken van ‘eeuwige tijd’ worden bedreigd in hun voortbestaan. Het geld raakt op. Misschien moeten we net als bij een beroemde hamburgerketen ook gewoon gratis WiFi aanbieden. Dat schijnt wel te trekken.

Eerst de computer, dan het ontbijt

De nieuwe media bieden veel mogelijkheden voor de pastoraal werkers. Een idee voor de Vastentijd is uitgegroeid tot een groot succes.

Het idee werd geboren in januari 2010. Wij zagen ons parochieverband weer groeien met een viertal parochies. De afstanden werden opnieuw groter, het aantal onbekende parochianen zou weer toenemen. Dat stemde niet vrolijk. Omdat je echter niet zoveel verder komt met treuren om wat verloren gaat heb ik me aangevend om ook te kijken naar wat er ten goede is veranderd. En dan kun je constateren dat er veel tijdrovende zaken uit het verleden heden ten dage heel wat makkelijker te regelen zijn. In het kader van dit artikel zal ik me beperken tot de communicatie. Op mijn bureau staat allang niet meer zo'n loodzware typemachine waarop ik meteen foutloos mijn preken moet tikken, maar een flitsend klein computertje. Het is ook al jaren terug dat ik in de parochie rondfietste om uitnodigingen voor een ouderavond weg te brengen. Onze parochie heeft een secretariaat en een webmaster. En als ik weekendwacht heb, loop ik in het bos met mijn mobieltje op zak. Kortom, niet alleen ons werkterrein is groter geworden, ook de mogelijkheden om te communiceren met de wereld om ons heen is de afgelopen jaren aanzienlijk gegroeid. De grote vraag is of we die mogelijkheden wel voldoende benutten in het pastoraat.

Iedere dag een inspirerende tekst Elke dag van de veertigdagentijd een inspirerend mailtje voor geïnteresseerde parochianen, dat was het idee dat in januari ontstond. Om ongeveer zeven uur in de ochtend moest dat in de mailbox glijden, zodat men de dag kon beginnen met een kort bezinningsmoment. De inhoud van het mailtje zou bestaan uit een verwijzing naar de tek-

sten van de dag uit het lectionarium en een bezinnende tekst of foto daarbij. Voor de inhoud heb ik twee basisbestanden aangelegd, eentje met de teksten van het lectionarium en eentje met teksten en afbeeldingen die me geschikt leken voor dit doel. Tot zover weinig nieuws onder de zon.

De uitvoering In het parochieblad kwam een oproep om je per mail op te geven voor de digitale vastenkalender. Achter in de kerk lagen lijsten waarop men zich kon inschrijven. Vooral daarop verschenen veel adressen. Helaas vergat ik om er een telefoonnummer bij te vragen, zodat er veel onbruikbare adressen bij waren. Lang niet iedereen kent zijn eigen e-mail adres correct uit zijn hoofd! Dat heeft het eerste jaar veel tijd gekost. Ondertussen had ik bedacht dat ik niet de hele veertigdagentijd in staat zou zijn om de mailtjes zelf te versturen. Er was een krokusvakantie in Rome gepland. Een groep aanmaken in mijn eigen mailprogramma was daarom niet handig. Excel bracht uitkomst, daarvan kon eenvoudig een kopie naar het secretariaat dat daardoor ook veertigdagenmailtjes kon verzenden. Ongetwijfeld is het mogelijk om mail te laten verzen-

Wies Sarot

(57 jaar) Pastoraal werkster in de parochie Martha en Maria in Baarn, met het profiel catechese.

DE PRAKTIJK

den op een door jou gewenst tijdstip. Er is daarvoor echter een groter netwerk nodig met daarin een altijd werkzame computer. Dat netwerk is er niet in onze parochie. Zo begon elke vastendag reeds voor het ontbijt achter de computer. De webmaster zette vervolgens ieder mailtje op de website van onze parochie.

Enthousiasme Aanvankelijk waren er een kleine vijftig meelezers, meest bekende parochianen. Deze mensen waren echter zo enthousiast en maakten zoveel reclame dat de Excellijst bijna dagelijks groeide en in de loop van veertigdagen verdrievoudigde. Dagelijks kwamen er aanmeldingen binnen van onbekenden, kinderen, vriendinnen, familie van de eerste groep. De grenzen van ons parochieverband en onze kerk werden overschreden. Daarnaast waren er mensen die de mail iedere dag of regelmatig doorstuurden, vaak met commentaar, naar anderen. "Dit is een leuke manier om mijn zus elke dag even te contacteren", zei Sandra bijvoorbeeld. En dit jaar vertelde Emmy dat ze de teksten iedere dag had uitgeprint en naar haar buurvrouw had gebracht. Dat hierdoor ook gesprekken op gang komen moge duidelijk zijn. Natuurlijk reageren mensen ook richting de afzender. Lang niet altijd gaat dat over de inhoud van de mail. Er waren ook verzoeken om huisbezoek, meestal in bedekte termen, vragen over actuele kerkelijke onderwerpen, bijdragen voor de kalender, zeker de afgelopen veertigdagen toen er uitdrukkelijk verzocht was om inbreng over het thema 'Stilte', er worden boeken en films over en weer uitgeleend en zo zijn er meer voorbeelden. Na Pasen valt er dan een soort gat.

Functionele mails Er zijn verschillende mogelijkheden om dat gat weer op te vullen. Je kunt doorgaan, eventueel met een lagere frequentie, met het versturen van bezinnende teksten. Er zijn mensen die daarom gevraagd hebben. Dat vergt echter nogal wat inspiratie. Iets bescheidener ben ik in plaats daarvan in augustus 2010 begonnen met het twee maal per maand versturen

van mail naar belangstellenden over de psalmen. De eerste keer met de tekst en wat uitleg over een psalm, halverwege de maand met de reacties van de lezers, die zeer divers zijn, variërend van aanvullende informatie, zelfgeschreven gedichten, afbeeldingen, vragen of persoonlijke ervaringen. Deze mails worden ook gebruikt

"Met bezinnende teksten per e-mail bereiken we veel mensen."

om de gespreksavonden over de psalmen aan te kondigen, die goed bezocht worden, behalve als we er drie in de maand organiseerden, wat we per abuis in februari en maart deden.

Met bovenstaande series mailtjes bereiken we veel meer vrouwen dan mannen en lukt het ons nog niet om mensen onder de dertig aan te spreken. Die lezen geen mail, die zitten op Facebook of Hyves. Daar ligt nog een behoorlijk terrein braak. Er liggen voor mij ook nog vragen rond het gebruik van mailadressen die we verzameld hebben bij de voorbereiding van eerste communie en vormsel. Zonder schroom worden die gebruikt om kinderen voor vervolgcatechese uit te nodigen. Maar kan je ze ook gebruiken om ouders uit te nodigen om mee te doen met een vastenbezinningsproject? En tenslotte zijn daar de snelle ontwikkelingen in de digitale wereld. Hyves is alweer bijna achterhaald. Hoe houd je dat allemaal bij? Dat kost tijd en energie. Maar hadden we op andere punten ook geen tijd gewonnen?

Digitale werken van barmhartigheid

Het is voor een pastor in deze tijd ondoenlijk om fysiek overal te kunnen zijn waar hij nodig is. Er is echter een manier om virtueel aanwezig te zijn. In deze bijdrage wordt die mogelijkheid uiteen gezet.

Sociale netwerksites als Facebook, Hyves of Twitter zijn dagelijks in het nieuws. Egypte, Geert Wilders of het ontslag van een korpschef: geregeld zorgen deze sociale media ervoor dat nieuws ontstaat. Miljoenen mensen zijn via sociale media aan elkaar verbonden en delen lief en leed. Ook pastoraal werkers kunnen deze sociale media gebruiken, een bron om mensen met elkaar en met God te verbinden.

In het slothoofdstuk van mijn *Handboek Kerk en Internet* schrijf ik over digitale werken van barmhartigheid. We zitten in een fase waarin we internet opnieuw op waarde schatten en zoeken naar omgangsvormen. De bijbelse gedachte van naastenliefde en barmhartigheid kan daarbij helpen.

Barmhartigheid op internet De bron van de ‘traditionele’ werken van barmhartigheid is het evangelie van Matteüs, als de bokken van de schapen worden gescheiden. De evangelist verhaalt over de barmhartigheid en eindigt met de verzekering van Christus: “Ik verzeker jullie, alles wat je voor één van deze minste broeders van Mij hebt gedaan, heb je voor Mij gedaan.” (Matteüs 25, 40).

In dit evangelie staan de ‘fysieke’ werken, gericht op de fysieke zorg van de medemens. In de Middeleeuwen zijn de ‘geestelijke’ werken van barmhartigheid uitgewerkt die gericht zijn op de zielzorg van de medemens. De idee van de digitale werken van barmhartigheid zijn

mij ingegeven omdat er feitelijk geen fysieke wereld is op internet. Die virtuele wereld is soms zo anders, hoe we met elkaar omgaan en hoe mensen met het medium omgaan, dat wellicht een andere benadering van de werken past.

We kunnen daarbij aansluiting vinden bij de *Summa Theologia* van Thomas van Aquino. De grote theoloog zegt daarin dat barmhartigheid gevoelsmatig medelijden is en tegelijkertijd een daadwerkelijk handelen insluit. Meeleven is niet genoeg: naast iemand in de put staan en met de handen uit de mouwen bemoedigen is een noodzaak.

Digitaal gedrag Voor mij zijn digitale werken van barmhartigheid het bieden van een luisterend oor, het samen digitaal bidden, mensen helpen door naar andere mensen te verwijzen, of door hen die in de put zitten steun en bemoediging of goede raad te bieden. Of wat te denken van mensen die uit eenzaamheid urenlang op het web doorbrengen? Of computerverslaafden? Waar mensen zijn, daar is barmhartigheid aanwezig of

Eric van den Berg

(1969) is auteur van het *Handboek Kerk en Internet* en eigenaar van ISI Media.

DE PRAKTIJK

nodig om aan te bieden. Als er een plek is waar mensen zich verzamelen, dan zijn het sociale netwerksites wel. Ik merk in de trainingen en lezingen die ik geef, dat sommigen vijandig staan tegenover dit alledaagse digitaal gedrag. Zo van: Wat heb je eraan om je leven te delen? Wat voor zin heeft het om te laten weten wat iemand heeft gegeten? Ik maak graag de vergelijking met opmerkingen van medereizigers die je in de trein hoort: je hebt er feitelijk niets aan, maar je hoeft je er niet aan te storen. Wellicht kan het ook een aanknopingspunt zijn tot een ontmoeting.

Twitter en barmhartigheid Laat ik *Twitter* als voorbeeld nemen. *Twitter* is een berichtendienst waarmee mensen elkaar berichtjes (*tweets*) kunnen sturen van maximaal 140 tekens per keer. Dat kunnen publiekelijke en privéberichten zijn. *Twitter* kent in Nederland ongeveer een kwart miljoen gebruikers. Nederlanders zijn wereld-

Via PC

mensen met God verbinden

kampioen twitteren en het lijkt erop dat deze microblog symbool is voor de vele vormen van sociale media. Op *Twitter* zijn genoeg momenten en voorbeelden te vinden om barmhartigheid in de praktijk te brengen. Een paar voorbeelden die ik de laatste maanden voorbij heb zien komen: Een vrouw uit Groningen bij wiens kleinkind kanker is geconstateerd. Een oudere man met ernstige geldproblemen. Een student uit Utrecht die zijn rijbewijs niet heeft gehaald. Iemand die een zware operatie heeft ondergaan in een ziekenhuis. Met hen meeleven en in actie komen: door een bericht te sturen, hulp aan te bieden of even te laten weten dat je er bent zijn eenvoudige digitale werken van barmhartigheid. Zo had ik laatst een kleine twitterconversatie met een

vrouw die ik alleen ken via *Twitter*. Ik twitter af en toe met haar over dagelijkse zaken, over het nieuws, het weer, vakantie en af en toe over pastoor Paul Vlaar, omdat ze weet dat ik katholiek ben. Van een afstand gezien oppervlakkige uitwisselingen. Ineens ging het digitale gesprek veel dieper. De aanleiding was, dat ze zocht naar het graf van een overleden tante, een kloosterlinge en het enige familielid waarmee ze goed contact had. Ik wist dat verhaal uiteraard niet, maar blijkbaar was er het vertrouwen waarin zij dit wilde delen en mij bevroeg. Ik heb haar kunnen helpen door een luisterend oor te zijn en tips te geven hoe je een graf vindt van een congregatie.

Nu ben ik geen pastoraal werker, maar een informatiewetenschapper. Een pastoraal werker zou daar in een dergelijk contact verder in kunnen gaan: een digitaal gesprek over relaties en overlijden is niet uit te sluiten. Van verschillende priesters, dominees en pastoraal werkers hoor ik, dat hun ‘digitale presentie’ helpt voor mensen die in de put zitten. Ze zijn een klankbord of digitale vraagbaak. *Twitter* is laagdrempelig en een berichtje of een vraag is snel gesteld. Pastoraal werkers kunnen geestelijke bijstand geven aan mensen die met levensvragen zitten.

Of als digitale buurtwerker aanwezig zijn en samen te zoeken naar nieuwe wegen. Doordat *Twitter* snel en kort is, valt er soms ook wat om. *Twitter* is niet voor ieder doel geschikt. Het Evangelie volgens *Twitter* bestaat daardoor niet. Twitteren volgens de werken van barmhartigheid is een reële kans.

De nieuwe online-houding

Wanneer parochies zich via internet willen profileren, moeten zij zich er rekenschap van geven dat ze te maken krijgen met mensen die niets of nauwelijks iets van 'de kerk' afweten. Zij dienen zich daarom terdege te bezinnen op taal die gehanteerd wordt.

Je zit vanavond heerlijk in de kroeg: Koud pilsje, sigaretje nonchalant in de mondhoek, vrienden om je heen, zachte muziek die het praten niet onmogelijk maakt. Dan vliegt de deur van de kroeg open: Koude wind giert naar binnen, je sigaretje valt in je bier en alle hoofden keren verstoord naar de indringer. "Geloof je al in Jezus?" Een man van middelbare leeftijd staat in de deuropening. Met een onaardse glimlach slaat hij de verbouwede drinkers gade.

De toon van de kerk De man neemt hun overdondering met belangstelling waar en hij doet nog een stapje meer naar binnen en zegt: "Als je God wil leren kennen, moet je eens bij ons in de kerk komen! Aanstaaende zondag, om 11.00 uur is er een mooie heilige mis met koffie na. En o ja, als je er dan toch bent, misschien wil je dan wel gelijk als vrijwilliger in ons parochiebestuur." En zo raaskalt hij nog even door, terwijl hij iedereen een vodge papier onder de rode neus duwt. Als de barman hem vriendelijk, doch beslist de deur heeft uitgewerkt, sluit hij de deur die de hele tijd heeft opengestaan. Hij zucht even diep, glimlacht verontschuldigend naar zijn stamgasten en mompelt: "Is van de kerk..." De drinkers halen hun schouders op en wenden zich weer tot elkaar. Na enkele minuten is iedereen de vreemde onruststoker weer vergeten.

Zo, en niet anders, gaan veel parochies te werk zodra ze zich op internet begeven. Het zijn 'zenders', als onze

verdwaasde man. Niet dat de boodschap fout is, in tegendeel, maar de 'tone of voice' kon niet fouter zijn. 'Kom naar onze schitterende viering!', 'Maak kennis met Jezus!', 'Wil je vrijwilliger worden, meld je dan aan!' of het meer dreigende 'Het is twee voor twaalf, Jezus redt u'. Deze parochies willen vooral informeren wat zij te bieden hebben: Over de vieringen, over het pastoraal team, over een concert of over een catechese-avond, enzovoorts. Voor een kleine doelgroep werkt dat: Ze zijn al bekend met de kerk, met de parochie en hebben behoefte aan toegesneden informatie. De 'tale Kanaäns' die veel kerkelijke sites eigen is, wordt door deze gebruikers niet opgemerkt, omdat ze deze taal machtig zijn. Maar ze zijn met weinigen. Parochies bereiken op deze manier geen nieuwe 'ziel-tjes', ze bieden geen inspiratie, geen verlichting, geen prikkelende gedachten op de digitale snelweg. Ze zijn als de 'man in de kroeg' die iedereen na een paar minuten weer vergeten is.

Digitale presentie Maar hoe moet het dan wel? Het internet links laten liggen? Dat kan, natuurlijk. Maar vele professionals en vrijwilligers in de pastorale prak-

Frank G. Bosman

31 jaar, cultuurtheoloog en verbonden aan de Faculteit Katholieke Theologie van de Universiteit van Tilburg. Zie www.goedgezelschap.eu.

DE PRAKTIJK

tijk voelen intuïtief aan dat internet niet te negeren is, zeker niet als de lokale kerkgemeenschap haar blik naar buiten wil richten, en zich als missionair of evangeliserend beschouwt. Internet is ook een uitstekende manier om je als missionaire gemeenschap of missionaire professionals te profileren, als je maar weet hoe.

Kaarsje blijft branden

Ik zou willen pleiten voor een nieuwe online houding van de kerkelijke professional, die zowel als privépersoon als vanuit zijn professie van internet gebruik maakt: Een houding van 'digitale presentie'. Dat betekent: Het digitale leven delen met de anderen die je op allerlei plekken en momenten op internet aantreft, en op specifieke momenten (en alleen dan) die daarom vragen en/of ruimte bieden aan het religieuze/spirituele/goddelijke representeren in de digitale ruimte.

Deze presentstelling is veelal impliciet. Je maakt er geen geheim van dat je werkzaam bent voor parochie of gemeente als pastor of vrijwilliger, maar je beperkt je digitale leven daar niet toe. Het is er een onderdeel van. Ook maak je geen geheim van de spiritualiteit of geloofstraditie waardoor je geïnspireerd voelt, maar ook dat is niet iets dat je in elke tweet, blog of posting hoeft te laten doorklinken.

Terug naar onze kroeg. Nadat de verwarde man uit het geheugen van de aanwezigen is gespoeld, beginnen de gesprekken weer waar ze zo even geëindigd waren. De man met wie je net zo gezellig over Ajax had staan praten, begint via zijn hobby

(modeltreintjes) en zijn werk (iets administratiefs) over zijn vriend. Hij had die Peter leren kennen via een hobbybeurs. Ze werden goede vrienden. Vorige maand is hij overleden, kanker. Jullie kijken elkaar even in de ogen, een stem smooit in een snel genomen slok. Je zegt: "Kom, om de hoek staat een kerk, laten we even een kaarsje opsteken".

Schommelend lopen jullie de koude nacht in, naar het kerkje op de hoek. Samen steken jullie een kaarsje op, voor Peter en voor jezelf. Dan vraagt de man aan je: "Ik heb nog helemaal niet gehoord wat jij eigenlijk doet, voor je werk en zo". Je wijst even met je duim over je schouder en zegt: "Ik werk hier, in deze kerk, daarom wist ik dat ie nog open was". Hij kijkt je even stomverbaasd aan, en blijft dan zwijgend voor zich uitkijken. "Kom", zegt hij dan, "ik trakteer je op nog een biertje". En samen gaan jullie weer weg, terwijl het kaarsje blijft branden.

■ VPW Groningen – Leeuwarden

Het extra protocollair gesprek van 25 maart 2011 stond bijna helemaal in het teken van het *Beleidsplan 2010 – 2020* van het bisdom Groningen – Leeuwarden. Vooraf enkele cijfers: Het *Kaski* voorspelt voor 2020 in ons bisdom 20% minder katholieken, 30% minder vrijwilligers, 20 % minder pastorale bezetting en een substantiële afname van de financiële draagkracht van veel parochies.

Het bestuur waardeert dat er eindelijk een beleidsplan op tafel ligt en dat de consultatie-gesprekken daarover steeds beter verlopen. Maar een aantal punten in het plan baart de VPW zorgen.

Wij constateren dat er nauwelijks nieuwe ‘missionaire’ wegen worden gewezen. Het oude, vertrouwde patroon van kerkelijk werk doet nog steeds erg sterk opgeld. Verder krijgen de schaalvergroting en het nieuwe fenomeen fusieparochie onevenredig veel aandacht. In het belang van de lokale geloofsgemeenschappen zou schaalverfijning een betere optie zijn.

Naar de mening van het bestuur worden er in het beleidsplan te weinig keuzes gemaakt. Alle bekende werkvelden (liturgie, kerkopbouw, catechese, diaconie, jongerenwerk en communicatie) worden genoemd, maar prioritering ontbreekt. Dat maakt het realiteitsgehalte van het plan klein. In het beleidsplan wordt van priesters gevraagd, dat zij in drie eucharistievieringen per weekend voorgaan. Is dat voor hen niet een te grote en te eenzijdige belasting?

T.a.v. het proces van reorganisatie merkt het bestuur op, dat een vroegtijdige consultatie-ronde met de pastores node is gemist. Veel pastores voelen zich onvoldoende toegerust en derhalve niet in staat het reorganisatieproces mede gestalte te geven.

Een ander punt van zorg is de mate van en bereidheid tot samenwerking onder pastores. Er zijn veel tandems maar weinig teams. Wil schaalvergroting een kans van slagen hebben dan zal werken in teams meer aandacht moeten krijgen. Het bestuur pleit derhalve voor een verplichte studiedag om de actieve pastores, die im-

mers de dragers van het pastoraat zijn en de veranderingen in de praktijk zullen moeten gaan uitvoeren, beter te betrekken bij de inhoud van het beleidsplan.

De volgende ALV vindt plaats in Joure op 29 september 2011. Daar zal in het kader van het project *Geestelijk Leiderschap* Loes Marijnissen spreken over *Leven uit de bron*.

Op 21 mei wijdde bisschop De Korte een collega tot priester en twee collega’s tot diaken. De jaarlijkse uitgaans- en ontmoetingsdag van het bisdom vond op 24 mei plaats in Emmen. In het bekende dierenpark luisterden we naar een lezing over *Natuurlijk Leiderschap* door een bioloog. Ongeveer 70 deelnemers kunnen terugzien op een geslaagde dag. (Jan Langelaan)

■ VPW Rotterdam

Op 18 mei jl. waren 12 betrokken leden aanwezig op de Algemene Ledenvergadering. Mirjam Dirx, tot 1 oktober jl. werkzaam als pastoraal werker in het Brabantse, hield een inleiding over het thema: *Hoe bewaar jij in deze tijd van crisis in de kerk je eigenwaarde?* Zij hield een boeiend verhaal, waarin zij stil stond bij enkele kernwoorden:

- 1 Je eigenwaarde, je integriteit als pastor die in het geding is.
- 2 Bewaren: Wat en waartoe bewaren wij als pastor? Ze gebruikte daarbij de beeldspraak van ons geloofsgoed als een koektrommel. Je bewaart om uit te kunnen delen, om te beschermen, om eigenheid te behouden.
- 3 Crisis: Punt waar het op aan komt, een keuzemoment. Op de vraag: *Hoe doe je dat?* gaf zij 9 manieren aan waarop dat vorm kan krijgen. Vanuit haar huidige situatie, een periode waarin zij tijd neemt voor reflectie en heroriëntatie, en geïnspireerd door het boek van Derksen over benedictijnse spiritualiteit gaf zij aan wat op dit moment voor het welbevinden van de pastoraal werk(st)er van belang is.

Twee adviezen gaf ze ons mee:

- Zorg voor een geestelijk thuis waar je verlangen wordt verstaan en waar je je tegenover hebt.
- Zorg dat je voeding krijgt vanuit je eigen bronnen van bestaan.

In deze vergadering is Ton Halin (47) bij acclamatie tot het bestuur toegetreden. Hij volgt Marie Thérèse van der Loo, van wie in de najaarsvergadering van 2010 afscheid is

genomen, op. Hij wordt tevens de nieuwe afgevaardigde naar de LKR en volgt daar Peter van Schagen op.

De komst van Monseigneur Van den Hende als opvolger van Monseigneur Van Luyn ziet het bestuur van VPW Rotterdam met vertrouwen tegemoet. Wij zijn blij dat hij een bisschop is die het gesprek zoekt en we hopen op een vruchtbare samenwerking met hem in de ‘Wijngaard van de Heer’ in het bisdom Rotterdam. (Wim van Paassen)

■ VPW ‘s Hertogenbosch

We hebben het gevoel dat we een te druk programma hebben. Daarom hebben we de bijeenkomsten teruggeschroefd van drie naar twee. Met de landelijke dag maakt dat nog drie.

Wij gaan rustig verder, in lijn met VPW Nederland, rond het thema *Geestelijk leiderschap*. We hebben enkele keren stil gestaan bij geestelijk leiderschap rond afscheid-nemen en sterven. Daarom vonden we het fijn om nu een heel inhoudelijke behandeling van dit thema te horen van prof. dr. Wim Weren, die we hebben uitgenodigd, naar aanleiding van zijn boek: *DOOD EN DAN*, ‘stemmen uit de Bijbel, echo’s in onze cultuur’.

Vier Bijbelse beelden van Gods relatie met de doden in de Bijbel, werkte hij uit:

- 1 De dood is een zwart gat, waarover ook God niets te vertellen heeft en waar de doden door God worden vergeten.
- 2 God blijft trouw over de dood heen en laat zijn trouwe dienaren niet aan het dodenrijk. Dankzij Gods trouw heeft het leven een open eind.
- 3 God kan en zal zich ontfemen over de martelaren, over hen die door hun trouw voor God zijn gestorven. Hij zal hen doen verrijzen.
- 4 Alle Bijbelse denkmodellen over Gods relatie met de doden zijn in Jezus uitmond in de zekerheid, dat God hem heeft opgewekt uit de dood en dat Hij leeft aan Gods rechterhand.

Deze beelden werden met Bijbelse teksten toegelicht, maar ook met eigentijdse culturele uitingen: gedichten, schilderijen, pop en video-art. We hadden een soms felle discussie over het nieuwe-tijdsdenken vanuit de bijna-doodervaringen, zoals o.a. beschreven in het boek van Pim van Lommel: *Het oneindige bewustzijn*. Het rondje ‘pret en klacht’ schoot erbij in.

In onze komende bijeenkomst willen we stilstaan bij het

thema *Mindfulness*.

Intussen hebben we wel een aangenaam uitstapje georganiseerd, bedoeld om elkaar ongedwongen persoonlijk te ontmoeten. Op 7 juli beginnen we op onze gebruikelijke vergaderplaats met een Bossche bol en daarna krijgen we een speciaal voor pastores georganiseerde rondleiding door de Sint Jan. Benieuwd hoeveel leden zich opgeven.

(Jos van Rooij)

■ VPW Haarlem-Amsterdam

Op 5 april organiseerde een klein comité een ontmoetingsdag voor onze leden in de gastvrije parochiezaal van de St. Petrusparochie van Krommenie. Ook niet-leden waren welkom. Ruim dertig pastores waren om half elf aanwezig. Het programma bestond uit een welkom met ‘versierde’ koffie. Daarna hield een van onze leden, Cees Tromp, een inleiding met beelden over oudchristelijke kunst onder de titel *De kracht van de stilte*. Het was een verhaal met passie, dat ieder raakte, zoals de vormentaal Cees eens geraakt had.

Na een korte gebedsdienst in de mooie heringerichte kerkruimte dronken we een glaasje en sloten af met een kop soep

van onze gastheer Matthé Bruijns en deden ons tegoed aan enkele salades. Om ongeveer twee uur ging iedereen weer zijns weegs. Uit de ingevulde vragenlijsten blijkt, dat het samenzijn gewaardeerd werd. Het comité gaat zich in september beraden op een volgende bijeenkomst.

Op 10 mei hielden wij onze algemene ledenvergadering. Tijdens het inhoudelijk gedeelte hield Hein Blommestijn een inleiding over *Geestelijk Leiderschap*. Bij geestelijk leiderschap is de pastor zelf met alle aspecten van zijn of haar religieuze ervaringswereld en geloofsleven in het geding. Wie ben je als pastor? Op deze inleiding volgde een gesprek dat de diepte inging. De inleiding zal binnenkort op de website van VPW Nederland verschijnen. Na de pauze volgde de jaarvergadering waarbij o.a. het beleidsplan van het bestuur werd goed gekeurd.

(Jan Verbruggen)

Aanbod scholing en vorming inzake Geestelijk Leiderschap

door Nico Bulter

Het geestelijk leiderschap vormt het hart van het pastoraal handelen. De gezamenlijke VPW-besturen roepen de leden op zich daarin nader te bekwaamen: bezielend en bezielend leiding geven. Goede scholing en vorming is daartoe onmisbaar. Daarom dit overzicht van het aanbod inzake geestelijk leiderschap in het komende seizoen. Het aanbod loopt uiteen van een cursus voor enkele dagen tot een twee- of driejarige opleiding. Tijd om te besluiten en je ergens voor in te schrijven?

Anselm Grün

SPIRITUEEL LEIDERSCHAP

Doel Deze leergang, gebaseerd op benedictijner gedachten over leiderschap, beoogt deelnemers een eigen leer- en ontwikkelingsweg aan te bieden, op weg naar bezielend leiderschap: richting wijzen, vanuit een samenhangende visie op de toekomst en georiënteerd op waarden en deugden.

Opzet Gebaseerd op inhoud en opzet van de cursus Leiding geven, ontwikkeld door Anselm Grün en Friedrich Assländer. De cursus is drieledig: persoonlijke identiteit en spiritualiteit, inspiratiebronnen in heden en verleden waaronder de Regel van Benedictus, en de eigen functie en organisatie in de huidige maatschappelijke context. Er zijn drie hoofdthema's: leiding geven aan jezelf, goede communicatie, en authenticiteit.

Wanneer De komende leergang vindt plaats: 20-22 september, 15-17 november, 17-19 januari 2012.

Verzorgd door Jos van Genugten en Birgit Verstappen. Als er voldoende deelnemers via de VPW te vinden zijn (tenminste 10 tot 12), is het mogelijk een afzonderlijke leergang te plannen.

Kosten 1.800 euro en 19 % btw. En 600 euro voor verblijf en zaalhuur.

Website www.anselmgrun.net

TITUS BRANDSMA INSTITUUT
School voor Spiritualiteit

Doel De School voor Spiritualiteit heeft drie leerdoelen:
1 Mystagogisch leren denken en kijken
2 Implementatie van dit denken in een bepaalde (beroeps)setting
3 Persoonlijke implementatie en expertise

De basis van de opleiding wordt gevormd door de eerste twee leerdoelen. In het verdiepingsprogramma kunnen persoonlijke leerdoelen uitgewerkt worden en is er aandacht voor professionalisering binnen de eigen (beroeps)context. Een tweejarige of driejarige opleiding (afhankelijk van de gekozen zwaarte en de studiesnelheid) in deeltijd, in het kader van de zogeheten School voor Spiritualiteit.

De opleiding kent drie leerroutes, namelijk 'Geestelijke Begeleiding', 'Spiritualiteit en Pastoraat' en 'Spiritualiteit van het Religieus Leven'.

- In de leerroute 'Geestelijke Begeleiding' leert u anderen te begeleiden in hun zoektocht naar de uiteindelijke werkelijkheid die de zin vormt van hun bestaan.
- De leerroute 'Spiritualiteit en Pastoraat' is specifiek gericht op het pastorale veld. U leert uw eigen pastorale werk meer vorm te geven vanuit spiritualiteit en het inzicht in de geestelijke weg van mensen.
- De leerroute 'Spiritualiteit van het Religieus Leven' tot slot daagt u als reli-

gieus uit om zicht te krijgen op de eigen roeping en deze te verdiepen. Indien u met religieuzen werkt, leert u meer zicht te krijgen op de spiritualiteit van religieuze instituten.

In basisopzet is iedere leerroute hetzelfde; het perspectief is steeds het mystagogisch leren kijken en denken en zo mensen in hun spirituele weg te begeleiden. Het is ook mogelijk de opleiding te volgend zonder keuze voor een specifieke leerroute.

Opzet

- Basisprogramma
 - 8?6 colleges Mystieke Tekstlezing
 - 8?6 colleges Thematiek
 - 8?6 practicumbijeenkomstenHet basisprogramma wordt na twee jaar afgesloten met een certificaat.
 - Verdiepingsprogramma
 - 8 leerbegeleidingsgesprekken
 - 8 supervisiegesprekken
 - Stage
 - Scriptie
- Het verdiepingsprogramma kan alleen in combinatie met het basisprogramma gevolgd worden en wordt na twee of drie jaar afgesloten met een diploma.

Kosten Basisprogramma: 8.500 euro
Verdiepingsprogramma: 3.300 euro
Religieuzen en zij die in of voor een religieuze orde of congregatie werkzaam zijn betalen een gereduceerd tarief van 4.500 euro voor het basisprogramma.
De kosten voor het verdiepingsprogramma zijn voor alle studenten hetzelfde.

Website www.titusbrandsmainstituut.nl/svs/2011-2013/SvS_index.html

Inspiration. Motivation. Vision.

xpand

X-PAND

Authentiek leidinggeven – Management Development programma voor leidinggevendenden

Doel Duurzaam en succesvol uitvoeren van leidinggevende taak. Enthousiast, effectief, professioneel en vakbekwaam vanuit een christelijke visie op leidinggeven

Opzet en Wanneer

Module 1 • De authentieke leider
1 + 24 november 2011

Module 2 • De teamleider
12 + 13 januari 2012

Module 3 • De coachende leider
3 februari + 2 maart 2012

Module 4 • De strategische leider
13 april + 11 mei 2012

Module 5 • Leiderschap en communicatie; presenteren en modereren
1+29 juni 2012

Kosten 3.250 euro, exclusief btw.
Inclusief materiaal, catering en overnachting, administratie en twee individuele coachingsgesprekken.

Website www.xpand.eu

Lees verder op pagina 20

LUCE/CRC

Leergang Geestelijke Leiding

Doel De opleiding wil deelnemers zelfbewust en initiatiefrijk maken, waardoor zij in staat zijn te theologiseren in relatie tot de vragen waarmee mensen en organisaties worstelen. De opleiding zal de deelnemers toerusten om het gesprek met anders- en niet-gelovigen beter en zelfbewuster te kunnen aangaan en onderhouden. Daarbij is ook specifieke aandacht voor de huidige werkkaders in het pastoraat: werken in teams, verdwijnen van de traditionele parochiestructuren, vormgeven aan een diaconale en missionaire kerk in een multiculturele en multireligieuze samenleving.

Geestelijk leiderschap wordt hier opgevat als leiding geven aan de ontdekking, ontwikkeling en verdieping van het religieuze in de mens, waarbij de pastor op een begrijpelijke en verstaanbare wijze over God moet kunnen spreken.

Opzet Drie domeinen worden – als in een hermeneutische beweging – met elkaar verbonden: de persoon en diens levensverhaal, de hedendaagse cultuur, en de theologie en de traditie van de kerk. In het traject wordt uitdrukkelijk uitgegaan van de eigen beroepspraktijk van de deelnemers. Naast kennisoverdracht is er sprake van leren door ervaring, en staan dus praktische opdrachten en practica centraal. Voortdurend wordt gestreefd naar integratie van de verschillende onderdelen en wordt aandacht besteed aan het individuele en gezamenlijke leerproces van de deelnemers. Het traject vormt een goede introductie in het model van geestelijke leiding en in de daaraan ten grondslag liggende theorieën. Daarnaast is het wenselijk dat deelnemers zich tussentijds en in een later stadium verder blijven scholen in het model. Als verplichte literatuur wordt gebruik gemaakt van het boek van Tj. van Knippenberg, *Existentiële zielzorg. Tussen naam en identiteit*, Zoetermeer: Meinema, 2005 (ISBN 9021140624).

Het hele opleidingstraject bestaat uit vier blokken van telkens twee dagen (plus een startdag) rond drie onderdelen:

- De structuur van het levensverhaal (Tjeu van Knippenberg)
- Het geestelijke in een postmoderne cul-

tuur (Stefan Gärtner)

- De pastor als geestelijke leider in de eigen beroepspraktijk (Henk Witte)

Onderdeel van de leergang zijn hoor- en werkcolleges, integratiemomenten ('School voor geestelijk leiderschap') en vijf intervisiesessies in kleine groepen tussen de bijeenkomsten in. Daarnaast is er een reader en korte voorbereidende opdrachten.

Deelnemers ontvangen bij voldoende participatie een certificaat van LUCE / Centrum voor Religieuze Communicatie, onderdeel van de Faculteit Katholieke Theologie van de Universiteit van Tilburg.

De cursus wordt op aanvraag gegeven op locatie in bisdom, dekenaat of regio.

Tevens is het mogelijk te kiezen voor een korte maar intensieve cursus van 2 dagen (4 of 5 dagdelen), al dan niet met overnachting. Deze tweedaagse leent zich tevens voor bezinningsdagen van dekenale of regionale pastoresteams. Daarbij kan men kiezen uit drie modulen:

- Zorg voor de ziel: een model voor existentiële zielzorg, met Tjeu van Knippenberg
- Het geestelijke in de postmoderne tijd: verkenning van de maatschappelijke context, met Stefan Gärtner
- Geestelijk leiderschap in en vanuit de kerk: toepassing in de pastorale praktijk, met Henk Witte.

Kosten Nadere informatie bij de directeur van Luce/CRC, h.j.vanhout@uvt.nl, 030-2531882.

Website www.luce-crc.nl

LUCE/CRC

Leergang Geestelijke Leiding aan ouderen

Doel De leergang biedt enerzijds een academische verdieping van professionele kennis, inzichten en vaardigheden om als geestelijk leider te functioneren in relatie tot ouderen en hun specifieke zingevingen en geloofsvragen. Anderzijds impliceert de leergang ook een persoonlijke zoektocht naar de verhouding van de deelnemers tot ouder worden en de oudere mens.

Meer specifiek beoogt de cursus:

- Verdiepte kennis en vaardigheden om aan de hand van het levensverhaal ouderen pastoraal/geestelijk bij te staan op hun levensweg.
- Onderbouwde visie op specifieke vragen rond ouder worden en ouderdom, levensloop en levensbalans, onmacht en sterven, zingeving en geloof.
- Kunnen hanteren van eigen theologie, spiritualiteit en levensverhaal in het kader van geestelijke leiding aan ouderen.
- Kunnen reflecteren op de eigen rol als geestelijk leider binnen ieders begeleidingspraktijk en organisatorische setting.

Opzet Tien collegedagen. Onder meer:

- Wat is geestelijke leiding aan ouderen?

Lees verder op pagina 22

Kring

Als VPW hebben we als driejarig thema Geestelijk Leiderschap gekozen o.a. om een bijdrage te leveren aan de verbinding van professionalisering en spiritualiteit. Het gaat om de bijdrage van de pastoraal werk(st)er in het proces van het brengen van mensen naar God oftewel van het brengen van mensen naar de ruimte waarin God ter sprake kan komen.

Elders in dit nummer wordt uitgebreid aangegeven welke instituten op het terrein van Geestelijk Leiderschap scholing aanbieden waar leden van de VPW zich op dit terrein kunnen laten inspireren, stimuleren en bijscholen. En verder is Geestelijk Leiderschap iets wat je met collega's, pastoraal werk(st)ers, diakens, priesters en deskundige vrijwilligers in de praktijk verder ontwikkelt. En het gaat om een ontwikkeling waar de hele geloofsgemeenschap bij betrokken is en baat bij zal hebben.

In die zin wil de VPW vanuit het project Geestelijk Leiderschap een bijdrage leveren aan het daadwerkelijk op gang brengen van spiritueel leiderschap in geloofsgemeenschappen waardoor een beweging op gang komt: een beweging van luisteren, van overgave en van verandering en omvorming. Van een bezielde geloof dat een appel doet aan mensen om zich bij de beweging aan te sluiten

Daarom gaan de plaatselijke VPW-en ieder in hun eigen regio vanaf september van start met regionale kringen van

Geestelijk Leiderschap. Die kringen krijgen de functie van werkplaatsen Geestelijk Leiderschap en worden deskundig begeleid. De VPW-besturen gaan daarvoor deelnemers werven. Naast leden van de VPW worden uitdrukkelijk ook niet-leden uitgenodigd. Een ander uitgangspunt van de kringen is dat de deelnemers van de kring zelf het programma bepalen. Het project wil uitdrukkelijk aansluiten bij ontwikkelingen die in de parochie aan de gang zijn. En wil daaraan een bijdrage leveren.

Als doelgroep gaat het om pastoraal werk(st)ers, diakens, priesters en vrijwilligers met een dragende functie binnen de parochie. Het gaat uitdrukkelijk om actieven.

Oproep

Heb je interesse om deel te nemen aan een kring, meld dit dan per email aan janfranken@vpwinfo.nl

De projectgroep Geestelijk Leiderschap zorgt voor een programma en een begeleider van de kring. Degenen die zich hebben opgegeven zullen per email op de hoogte worden gebracht.

- Geestelijke leiding en het levensverhaal.
- Ethiek van het ouder worden.
- Ouder worden in het licht van kerk en theologie.
- Ouder worden en innerlijke ruimte.
- Geestelijke leiding in grenssituaties.
- De kunst van het sterven.
- Menselijke waardigheid.

Cursusleiding is in handen van drs. Paul Mulders. Met een palet aan docenten. De doelgroep zijn pastores, predikanten en geestelijk verzorgers die met en/of ten dienste van ouderen werken. Voorwaarde voor deelname is ervaring van enige jaren in een of andere vorm van pastorale activiteit.

Wanneer In 2011: maandag 19/09; 10/10; 7/11; 28/11; 12/12; In 2012: 16/01; 6/02; 5/03; 26/03; 23/04, van 10-16.00 uur.

Waar Campus De Uithof, Utrecht, Van Unnikgebouw, Heidelberglaan 2, zaal 817.

Kosten 1600 euro per persoon.

Website www.luce-crc.nl

ITIP – SCHOOL VOOR LEVEN EN WERK

Het ITIP geeft scholing en vorming met name rond het thema bezielend leiding geven, vooral in de sector bedrijfsleven en overheden. In voorgaande jaren heeft het ook enkele (teams van) pastores begeleid. Pastores, die een cursus op maat wensen, kunnen daartoe contact met hen opnemen.

Website www.itip.nl

Geestelijk Leiderschap

Projectgroep

Manon van de Broek, Nico Bulter, Jan Franken en Jos Oostrik.

Adviesraad

- Jos van Genugten, werkt bij bisdom Breda ten dienste van nascholing pastores (met name cursus spiritueel leiderschap) en voert een eigen praktijk inzake spiritueel leiderschap.
- René Hornikx, pastoraal werker parochiële eenheid Valkenswaard.
- Annemiek de Jong-van Campen, gepromoveerd op thema mystagogie en inwijding.
- Huib Klamer, secretaris levensbeschouwing VNO-NCW.
- Tjeu van Knippenberg, emeritus hoogleraar pastoraal theologie.
- Jozef Wissink, hoogleraar praktische theologie aan de FKTh.

Onze rechtspositie

Berichten voor pastoraal werk(st)ers, vanuit de Landelijke Commissie Rechtspositie

Berichten voor Priesters en Diakens, vanuit de Commissie Honorering Priesters en Diakens

Loonsverhoging

Regelmatig komen er vragen binnen over de loonsverhoging in 2011. Vanaf 1 januari is de Rechtspositieregeling Pastoraal Werk(st)ers de salarissen gaan volgen van de CAO Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening. Alle informatie over de inschaling per 1-1-2011 staat op de website van de VPW.

Maar als het gaat om de onderhandelingen over de salarissen in de CAO W&MD, dan zijn wij als Landelijke Commissie Rechtspositieregeling en Interdiocesane Commissie Overleg Rechtspositie Aangelegenheden geen partij. Die onderhandelingen worden gevoerd door de vakbonden AbvaKabo/CNV Publieke Zaak en de werkgeverskoepel MOgroep. En die onderhandelingen zijn opgeschort wegens verschillen van mening tussen partijen op diverse onderwerpen. Dit betekent dat het nog een hele tijd kan duren voordat er een nieuwe CAO is en voordat duidelijk is of er een loonsverhoging komt in 2011 en hoe hoog die zal zijn.

Rechtspositieregeling

Wel zijn we vanuit de Landelijke Commissie Rechtspositieregeling in gesprek met de werkgevers over aanpassingen van de Rechtspositieregeling Pastoraal Werk(st)ers op basis van een vergelijking die gemaakt is tussen de Rechtspositieregeling Pastoraal Werk(st)ers en de CAO Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening. In die gesprekken hebben werkgevers aangegeven dat zij met de huidige regeling tevreden zijn. Alleen op het punt van afspraken maken m.b.t. het opmaken van vakantiedagen zodat er geen stuwmeren van vakantiedagen op het eind van het jaar blijven staan willen zij een voorstel doen. Vanuit de LKR hebben we een pleidooi gehouden voor een aantal gewenste verbeteringen: Een verhoging van de eindejaarsuitkering, in stappen van de huidige 1,85% naar de 8,3% die in de CAO Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening staat. Dat is bijvoorbeeld ook de uitkering die Predikanten krijgen. Een limiet met betrekking tot het aantal te werken zon- en

feestdagen in een maand of een kwartaal. We erkennen daarmee dat de aard van het werk en de organisatie met zich meebrengt dat pastoraal werk(st)ers werken op zon- en feestdagen en dat je daarvoor geen onregelmatigheidstoeslag vraagt. En we doen op werkgevers een beroep in het belang van gezondheid en welbevinden van de pastoraal werk(st)er wel zorg te dragen voor een aantal vrije zon- en feestdagen. Een vrije zondag is fundamenteel anders dan een vrije doordeweekse dag, als voorbeeld is genoemd dat werken op zondag voor een gezin ook grote consequenties heeft. Met dezelfde argumentatie als het punt hierboven: een limiet voor het aantal bereikbaarheidsdiensten in een bepaalde afgesproken periode.

Geneeskundig onderzoek

Een geneeskundig onderzoek op kosten van werkgever voor alle werknemers van boven de 40 jaar. Dit is een onderdeel van preventief ziekteverzuimbeleid. In hetzelfde kader hebben we werkgevers gevraagd hoe er omgegaan wordt met de

wettelijke Risico Inventarisatie en Evaluatie (RIE) in het kader van de Arbeidsomstandighedenwet en de wijze waarop pastoraal werk(st)ers daar zelf bij betrokken worden. In verband met veel vragen die bij ons binnen komen over het toenemen van werkdruk is dit een voornaam punt. Als jullie dit nummer van VPWinfo (eind juni) lezen zijn wij weer verder aan het praten met werkgevers en hopen we over een aantal van bovenstaande voorstellen overeenstemming met werkgevers te bereiken.

Arie Jan Kuin, Jos Deckers en Jan Franken

Gevloekte woorden!

Daar stond ik dan, sprekend en zegenend, aan een open graf op R.K. begraafplaats Sint Laurentius in Crooswijk. Schijnbaar uit het niets gekomen stond hij daar, een jongetje van een jaar of acht. Zomers gekleed, likkend zijn ijsje. Als ik klaar ben doe ik een stap naar achteren. Ik zie hem denken: ‘Dit is mijn kans, die man weet er alles van.’ Dan rolt de brandende vraag over zijn lippen: “Is hij nu bij God?” “Wat, wat zeg je?” “Is hij nu bij God?” Als een flits schiet het door mijn hoofd dat het er nu op aan komt. Heel mijn opleiding, heel mijn geloof, al mijn twijfels gaan razendsnel door mij heen. Eén verkeerd woord en het is voor dat jochie totaal verpest.

Ik besluit mijn hart te volgen en antwoord: “Ik denk het wel.” “Ik wil ook bij God zijn”, zegt hij, terwijl hij nog een lik aan zijn ijsje neemt. ‘Shit’, denk ik. Maar je bent pastor of niet, nu komt het er op aan. “Waarom, wil je bij God zijn?” Het jongetje haalt diep adem en vertrouwt mij zijn hele jonge leventje toe. Hoe hij gepest wordt op school, dat papa nooit tijd heeft om leuke dingen te doen en dat mama zo schreeuwt. Vroeger ging hij dan heel veel naar oma toe, maar oma is dood. “Mijn oma geloofde in God”, zegt hij. “Ze zei dat ze naar de hemel zou gaan, dicht bij God, dat we elkaar ooit weer terug zouden zien. Dat ik dan weer bij haar mag komen logeren. Sinds oma dood is, gebruik ik heel veel gevloekte woorden, is dat erg?”, vraagt hij mij.

“*Gevloekte woorden* moet je maar niet gebruiken, trouwens oma zou dat ook niet fijn gevonden hebben.” “Maar is hij nu bij God?”

Luister, kleine theoloog, ik zal in grote mensen woorden vertellen over mijn tante Anny. Tante Anny was een gelovige vrouw. Haar geloof was geworteld in het verleden. Ze stond stevig verankerd in één van de tradities die een antwoord probeert te geven op vragen over leven en dood, over leven na de dood. Ze kon en wilde niet geloven dat het over en uit zou zijn als zij haar laatste adem zou uitblazen en dat geloof ik óók niet! Daarvoor was Tante Anny te bijzonder en jouw oma ook! Ik zag hem denken.

“Maar als er een hemel is, is er dan ook nog iets anders?” Ik zuchtte diep. “Je bedoelt toch niet de hel hè?” “Jawel”, zei hij en nam nog een lik aan z’n ijsje.

“Luister jongen, heel lang geleden leefde niet ver hier vandaan een heel bijzonder volk: De Kelten. Een antwoord op jouw

vraag heb ik bij hen mogen vinden. Om precies te zijn bij iemand die leefde in de 9e eeuw na Christus zijn naam was: Johannes (Eriugena) Onze Ierse vriend had het daar ook moeilijk mee. Hij kon wel wat met het beeld van de hel. Hemel en hel zag hij niet als twee verschillende plaatsen, maar als verschillende waarnemingen van heel dicht bij God zijn. Voor sommigen geeft het goddelijk licht meer warmte en kleur, terwijl het voor anderen een verblindend vuur is.”

Het ijsje van het jochie van Crooswijk was op. “Begrijp je het een beetje?”, vroeg ik. Hij knikte een beetje. “Bedoel je nou dat ze niet dood is, maar dat ze leeft?” “Ja, zei ik, jouw oma leeft, ze leeft in het licht!”

Ik zal hem, naar alle waarschijnlijkheid nooit meer zien, maar vergeten ben ik hem niet. Wie weet wat er van hem terecht komt. Misschien begint hij ooit nog eens een tweede handswinkeltje luisterend naar de levensverhalen van mensen. Of begint hij in Crooswijk de zoveelste shoarmatent. Wie weet kom ik hem ooit wel eens tegen als straatkrant verkoper. Eén ding heeft hij me geleerd: een mens heeft oorsprong en doel.